

Bilag 4. Kommissorium for arbejdsgruppe om civilsamfundsstrategi

Formål

Frivillige sociale organisationer spiller en vigtig rolle i indsatsen for udsatte børn, unge og voksne og mennesker med handicap. Det skal ikke tages for givet, at civilsamfundet kan udfylde den vigtige rolle. Civilsamfundet har brug for politisk prioritering og anerkendelse.

Af aftalen om reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet for 2020 fremgår det, at partierne er enige om at igangsætte et arbejde, der skal skabe klarhed over rammerne for statslig økonomisk støtte til – og styrke samarbejdet med – frivillige, sociale organisationer. Det er partiernes ønske, at civilsamfundet på det sociale område selv får mulighed for at bidrage til de kommende års væsentligste prioriteter for civilsamfundet i reserven.

Derfor nedsættes en arbejdsgruppe, der har til formål at udarbejde et oplæg med strategiske pejlemærker til den politiske kreds bag reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet om udmøntningen af rammen i årene 2022-2024. Derudover skal arbejdsgruppen også komme med pejlemærker for samspillet med øvrig offentlig økonomisk støtte til frivillige, sociale organisationer. Pejlemærkerne kan danne afsæt for partiernes videre drøftelser af den konkrete udmøntning af den afsatte ramme til en civilsamfundsstrategi.

Baggrund

Som led i arbejdet om klarhed over rammerne for frivillige, sociale organisationer er der blevet afholdt to tematiske møder, hvor organisationer og den politiske kreds har drøftet blandt andet udfordringer for civilsamfundet (fx finansiering) og muligheden for styrket samarbejde mellem den offentlige indsats og civilsamfundet.

På de to tematiske møder blev det blandt andet bragt i spil, at der ses et behov for en ændret støttestruktur, der i højere grad understøtter foreningernes mulighed for at tænke langsigtet – samtidig med at støttestrukturen skal understøtte foreningernes mulighed for at udvikle nye indsatser. Det blev drøftet, hvordan samarbejdet mellem civilsamfundet og den offentlige indsats overfor udsatte og sårbare borgere kan blive smidigere og mere fokuseret – fx gennem strategiske partnerskaber.

De to møder føder ind i arbejdsgruppens arbejde.

Arbejdsgruppens opgaver - seks hensyn

I arbejdsgruppens arbejde med at udarbejde strategiske pejlemærker til den politiske kreds bag reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet skal der tages seks hensyn, som sætter deres præg på det endelige oplæg:

- Fokus på udsatte og sårbare grupper
- Fælles indsats mod ensomhed
- Samarbejde og partnerskabsmodellen
- Foreningers størrelse
- Geografiske hensyn
- Forhold mellem udvikling og drift

Fokus på udsatte grupper

Reserven skal bidrage til at understøtte en virksomhedsfuld, helhedsorienteret og bæredygtig indsats og udvikling af indsatser til udsatte og sårbare grupper. Centralt i samarbejdet med civilsamfundet står således indsatsen til udsatte grupper og udviklingen i de konkrete udfordringer, de oplever. Derfor er medindflydelse og medvirken for de udsatte grupper central. I arbejdsgruppens arbejde bør hensynet til udsatte grupper og

brugernes medindflydelse på udviklingen af sociale tilbud sikres. Derudover skal arbejdsgruppen overveje, hvorledes udsatte og sårbare gruppers egen deltagelse som frivillige og som lokale fortalere kan styrkes – og herunder have blik for både store og små målgruppers udfordringer – fx udsatte grønlandere.

Fælles indsats mod ensomhed

De fire målgruppepartnerskaber, som blev etableret i foråret som led i Aftale om initiativer for sårbare og udsatte grupper i forbindelse med COVID-19, har afgivet anbefalinger til, hvordan ensomhed blandt udsatte og sårbare grupper kan bekæmpes både under og efter COVID-19. En del af arbejdsgruppens samlede opgave bliver på baggrund af input fra partnerskaberne at komme med forslag til en national strategi for, hvordan ensomhed som særskilt fokus kan indgå i et styrket samarbejde med civilsamfundet.

Samarbejde og partnerskabsmodellen

Et godt samarbejde mellem civilsamfundet og den offentlige sektor er centralt for en god social indsats for de mest udsatte grupper. Arbejdsgruppen bør se på mulighederne for at arbejde med en partnerskabsmodel i regi af reserven. Det er fx blevet fremført, at man kan lade sig inspirere af tilgange på det udviklingspolitiske område. Arbejdsgruppen bør se på, i hvilket omfang man i regi af reserven ville kunne implementere en lignende model, der ville sikre langsigtet og struktureret udvikling af sociale indsatser i samarbejdet mellem civilsamfundet og det offentlige.

Foreningers størrelse

Civilsamfundet er en mangfoldig sektor, som rummer spektret fra store landsdækkende organisationer med milliardomsætninger til små foreninger baseret på ren frivillig arbejdskraft. Det følger deraf, at der ses store forskelle i de behov og ønsker, som små, mellemstore og store foreninger og organisationer udtrykker i forhold til det offentliges understøttelse – forstået både som økonomisk, gennem infrastruktur og i form af bistand til udvikling foreningsmæssigt. Arbejdsgruppen bør vægte dette hensyn i dets strategiske pejlemærker.

Geografisk hensyn

Civilsamfundet er afhængigt af de ressourcer, som findes i lokalsamfundet. På den måde er civilsamfundet ikke en homogen størrelse landet over. Der ses et behov for at sikre et tilstedeværende civilsamfund i alle egne af landet – også der, hvor befolkningstætheden er tyndest. Arbejdsgruppen bør i sit arbejde tage hensyn til et landsdækkende perspektiv med i sine overvejelser.

Forhold mellem udvikling og drift

Civilsamfundet har længe udtrykt ønske om, at der opnås større sikkerhed for den bevillingsmæssige situation. Større sikkerhed fører til en mere kontinuerlig og stabil drift af organisationernes sociale indsats. Hensynet er medtaget i de principper for reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet, som partierne har tilsluttet sig med aftalen om udmøntning for 2021-2024. Arbejdsgruppen bør i sit arbejde inddrage hensynet i de strategiske pejlemærker for udmøntning af reserven.

Proces og organisering

Arbejdet skal munde ud i et skriftligt oplæg til partierne bag reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet for, hvordan rammen i årene 2022-2024 udmøntes. Social- og indenrigsministeren inviterer arbejdsgruppen og partierne til en præsentation af den foreløbige skitse i maj 2021, og det endelige oplæg skal oversendes til Social- og Indenrigsministeriet inden udgangen af august 2021. Arbejdsgruppen kan påbegynde sit arbejde, når der er indgået en aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet for 2021-2024.

Arbejdsgruppen består af Frivilligrådet (formand), Rådet for Socialt Udsatte, FriSe, Danske Handicaporganisationer og Civilsamfundets Brancheorganisation. Arbejdsgruppen skal inddrage kommuner, BL – Danmarks Almene Boliger, Center for Frivilligt Socialt Arbejde og andre relevante aktører i arbejdet.

Sekretariatsbetjeningen af arbejdsgruppen fastlægges i fællesskab af arbejdsgruppens deltagere. Arbejdsgruppens deltagere modtager hver 400.000 kr. til arbejdet med at komme med pejlemærker mv. Arbejdsgruppen orienterer løbende Social- og Indenrigsministeriet om arbejdet, og ministeriet orienterer i fornødent omfang partierne bag reserven. Arbejdsgruppen har mulighed for at modtage rådgivning fra Socialstyrelsen for så vidt angår konkrete udmøntningsmetoder.